

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

4. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

5. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Постанова Кабінету міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>.

УДК 657.2

*Безлуцька Анастасія Сергіївна, Пелюшенко Анна Ігорівна,
студентки*

Науковий керівник: Коба О. В., к.т.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні умови господарювання – цифровізація, воєнний стан та євроінтеграційні процеси – вимагають достовірності, оперативності, гнучкості обліку доходів і витрат з метою управління, аналізу та прийняття рішень. Методичні підходи до обліку доходів і витрат суб'єктів господарювання в Україні, в тому числі суб'єктів малого підприємництва (СМП), визначають НП(С)БО 15 «Доходи» [1] та НП(С)БО 16 «Витрати» [2] відповідно. Проте, для суб'єктів малого підприємництва НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [3] передбачено можливість спрощеного обліку господарських операцій, зокрема доходів і витрат. СМП можуть обирати варіант ведення обліку: відповідно до П(С)БО 25 чи згідно з Міжнародних стандартів фінансової звітності для малих та середніх підприємств. Останні забезпечують більшу прозорість для міжнародних партнерів і кредиторів. Чимало СМП, особливо платників єдиного податку, для обліку доходів використовують касовий метод (визнання доходу за датою надходження коштів), що спрощує податкове адміністрування, але може спотворювати реальний фінансовий результат (принцип відповідності).

СМП можуть отримувати доходи з різних джерел – виручка від власної діяльності, гранти, цільове фінансування, що вимагає їхнього ретельного обліку.

СМП, які є платниками єдиного податку, можуть не обліковувати витрати для податкових цілей, однак вони все одно повинні обчислювати їх для цілей управління. Адже чіткий розподіл витрат за об'єктами, видами, періодами дозволяє коректно визначити собівартість продукції/послуг, встановити обґрунтовану ціну на неї, оцінити рентабельність її виробництва. В умовах воєнного стану виникають специфічні види витрат: втрати від пошкодження/знищення активів, витрати на релокацію, що підлягають обліку. Правильно організований їх облік дозволить підприємцям своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, уникати фінансових ризиків та забезпечувати стабільність діяльності, ефективно управляти нею.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2020 р. № 39 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0161-00>.

УДК 657

Дмитренко Алла Василівна,

доктор економічних наук, доцент

Ладатко Карина Юрївна, магістрантка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, АУДИТУ І ОПОДАТКУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних умовах економічних трансформацій та євроінтеграційних процесів, що відбуваються в Україні, питання вдосконалення системи бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування виробничих запасів набувають особливої актуальності. Виробничі запаси є основою безперервної діяльності підприємства, вони забезпечують безперервність виробничого процесу, формують значну частку активів і безпосередньо впливають на собівартість продукції та фінансові результати. Саме тому організація ефективного обліку запасів, їх контроль та правильне податкове відображення є важливою передумовою стабільності фінансової системи підприємства.

В українських реаліях проблема обліку виробничих запасів полягає у розбіжностях між національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Наприклад, НП(С)БО 9 «Запаси» лише частково відображає вимоги МСБО (IAS) 2 «Запаси», що призводить до різного підходу у формуванні первісної вартості, оцінці вибуття та списання запасів. Часто підприємства зіштовхуються з труднощами у визначенні реальної вартості запасів через інфляційні коливання, нестабільність ринку сировини та відсутність чітких механізмів переоцінки. Крім того, облік запасів у багатьох суб'єктів підприємництва ведеться формально, без належної аналітики. Недостатній рівень автоматизації, використання застарілих програмних засобів або навіть ручного ведення обліку призводять до втрат інформації, помилок у розрахунках, спотворення даних у звітності. Відсутність дієвого внутрішнього контролю створює ризики зловживань, несанкціонованого списання матеріалів, а також можливість формування тіньових оборотів [1, С. 53–85].

З точки зору європейської практики, система обліку виробничих запасів повинна ґрунтуватися на принципах прозорості, достовірності, порівнянності та своєчасності. Міжнародний стандарт IAS 2 «Inventories» визначає чіткі правила оцінки запасів за нижчою з двох величин — собівартістю чи чистою вартістю реалізації. Також важливою вимогою є розкриття у звітності методів оцінки вибуття запасів, інформації про їх структуру та рух. Для українських підприємств адаптація таких вимог означає не лише підвищення рівня фінансової дисципліни, але й створення сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій, оскільки прозора звітність є важливим фактором довіри міжнародних партнерів. Не менш важливою є сфера аудиту виробничих запасів, адже